

BRONISŁAW KUBIAK

METODYKA ZDOBYWANIA
STOPNI HARCERSKICH

Materiał do dyskusji

Łódź, maj 1981r.

archiwum

I WSTĘP

Harcerskie stopnie są nierozłącznym elementem harcerskiej metody wychowawczej. Kolejne zdobywanie stopni jest warunkiem prawidłowego rozwoju każdego harcerza. Ten fakt nakłada na instruktorów obowiązki dopingowania harcerzy do kolejnego zdobywania stopni i stworzenia im odpowiednich ku temu warunków.

Należy pamiętać, że ~~każdy~~ stopień harcerski składa się z trzech działań:

- wiedzy harcerskiej i ogólnej
- umiejętności
- społecznego działania

Je trzy działania muszą być z sobą w równowadze a warunkiem zdobycia stopnia jest spełnienie wszystkich trzech warunków.

Wymagania na każdy następny stopień pogłębiają zdobyte już wiadomości i umiejętności, rozszerzają zakres społecznego działania.

II. Warunki dopuszczenia do próby
na stopień

OCHOTNIK

- ukończył 11 lat
- wyraził chęć zostania harcerzem
- odbył w drużynie okres próby
nie krótszy niż 4 miesiące.
- brał udział w wycieczce zastępu,
drużyny
- bierze czynny udział w zbiórkach
zastępu drużyny.

Uwaga: Dla uczniów przechodzących
z drużyny zuchowej do harcerskiej
okres próby należy skrócić do
dwóch miesięcy.

Kandydat na harcerza musi
w ciągu roku zdobyć stopień
ochotnika i złożyć harcerskie
przyrzeczenie, lub opuścić
drużynę.

TROPICIEL

- ma za sobą rok służby od uzyskania stopnia ochotnika
- złożył przyrzeczenie harcerskie
- postępuje zgodnie z prawem i przyrzeczeniem harcerskim
- aktywnie uczestniczy w pracach zastępy
- odbył wyprawę z zastępem lub z drużyną z nocowaniem
- brał udział w igrzyskach letnich lub zimowych
- zdobył trzy sprawności w tym sprawności samarytańskiej
- opracował i poprowadził jedną zbiórkę zastępy

Uwaga: Harcerz powyżej lat 14-ty może być dopuszczony do próby we stopniu tropiciela po upływie 6-ciu miesięcy od uzyskania stopnia ochotnika i spełnieniu powyższych warunków.

Decyzje o skróconym czasie zdobywania stopnia podejmuje Rada Drużyny

ODKRYWCĄ

- ma za sobą rok służby od uzyskania stopnia tropiciela
- czynnie uczestniczył z życiem drużyny i zastępu
- postępuje zgodnie z prawem harcerskim
- jest karny i koleżeński
- zdobył dalsze trzy sprawności w tym drugą samarytańską
- brał udział w harcerskim obozie stacjonarnym
- przedstawi album odkrywcy

Uwaga: Harcerze powyżej lat 15-tu mogą być dopuszczeni do próby na stopień odkrywcy po upływie sześciu miesięcy od chwili uzyskania stopnia tropiciela i spełnienie powyższych warunków.
Decyzje o skróceniu czasu podejmuje Rada Drużyny.

PRZODOWNIK

- ma za sobą rok służby w stopniu odkrywcy
- postępuje zgodnie z prawem harcerskim
- brał czynny udział w życiu drużyny
- opracował i przedstawi miesięczny plan pracy zastępu
- przedstawi opracowany przez siebie plan zbiórki drużyny
- zdobył dalsze trzy sprawności
- zaplanował własne produkty i ugotował posiłek dla zastępu.
- prowadził imprezę dla zastępu ochotników

Uwaga: Roczny okres służby dla kandydata na przewodnika może w wyjątkowych przypadkach być skrócony do 9-ciu miesięcy. Dotyczy to harcerzy powyżej lat 16-tu.
Dotyczy skrócenia okresu próby podejmuje Rada Drużyny

WĘDROWNIK

Poszukuje swego miejsca w życiu i pracy społecznej

- posiada roczny staż służby w stopniu przodownika
- postępuje zgodnie z prawem harcerskim
- bierze czynny udział w życiu drużyny
- przeczytał dwie książki z metodyki harcerskiej
- zdobył oznakę turystyki pieszej
- odbył harcerski oboz wędrowny
- przedłożył kronikę - dziennik obozu wędrownego lub odbytych wycieczek
- zdobył dalsze trzy sprawności
- zdobył oznakę sprawności obronnej

Uwaga. Dla dziewcząt oznaka sprawności obronnej może być zastąpiona oznaką sprawności opiekuńczej lub następną sprawnością samarytańską.

HARCERZ ORLI

- posiada roczny staż służbowy w stopniu wędrownika
- postępuje zgodnie z prawem harcerskim
- posiada wiedzę harcerską, w Młodzieżowym Kole Instruktorским
- bierze czynny udział w życiu szerszym, dmiżym
- zdobył dalsze dwie sprawności
- zdobył następną oznakę turystyczną lub oznakę wyższego stopnia
- jest pełnoletni

HARCERZ RZECZYPOSPOLITEJ

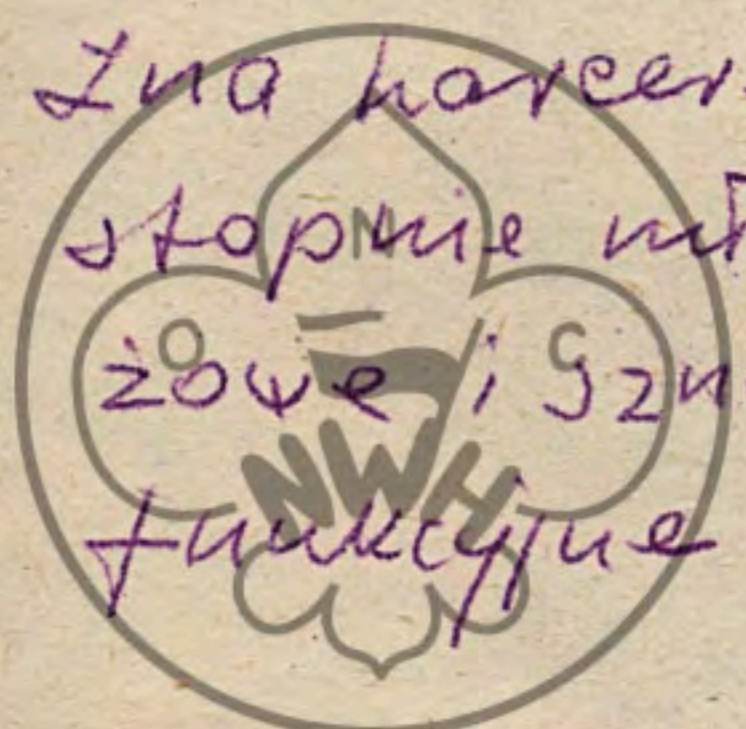
- posiada roczny staż służbowy w stopniu Harcера orlego
- pełni funkcje instruktorskie w drużynie lub szereg
- postępuje zgodnie z prawem harcerskim
- pełni funkcje instruktorskie na obozie wędrownym lub statym
- prowadzi zajęcia na kursie zastępowych

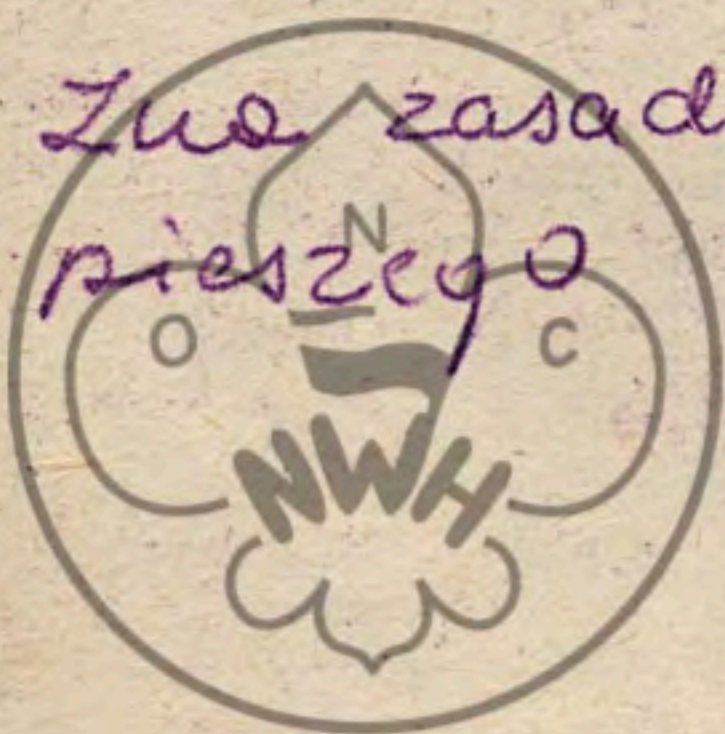
III. Wymagania na stopnie

OCHOTNIK.

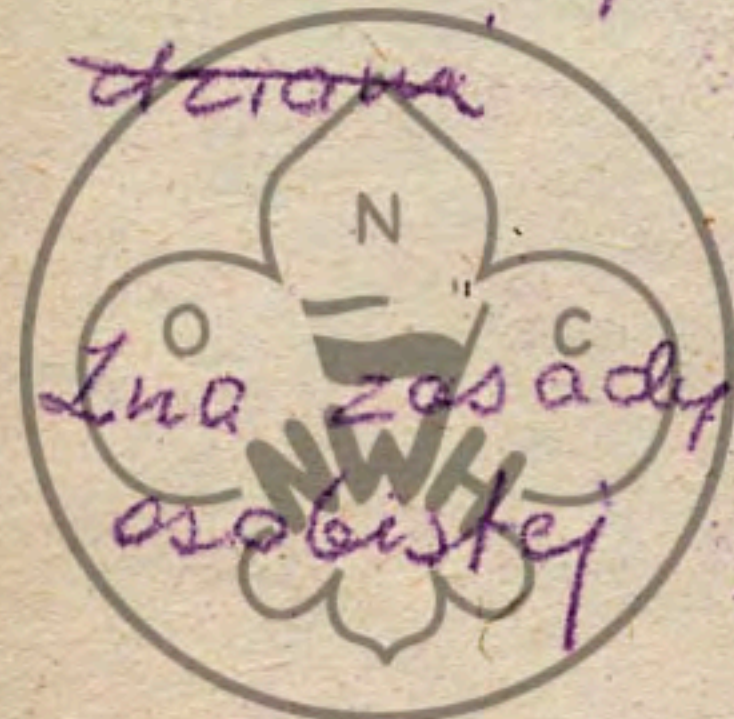
WIEDZA	UMIEJĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
zna na pamięć Prawo Harcerskie	potrafi skomentować punkty Prawa	postępuje zgodnie z Prawem
zna Hymn Harcerski i Hymn Państwowy wie kiedy powstały	w czasie wykonywania Hymnu umie się zachować	
zna flagę i godło Państwowe	Potrafi oddać cześć sztandarowi	
wie kto jest patronem drużyny i dlaczego		stara się naśladować patrona drużyny
zna symbolikę książki harcerskiej	umie zachować się na ulicy, w szkole w domu	Postępuje zgodnie z nakazem symboliki książki
zna harcerskie stopnie i odznaczenia i sznurki funkcyjne w szeregu	Potrafi salutować i meldować się.	Prowadzi starannie zeszyt harcerski

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna regulamin musztry harcerskiej	umie stawac we zbiórke, wykonać zuroty, tworzyć wo- lucie	Poprowadzi w ra- maci ćwiczeń musztry zastępcę
Zna regulamin mundurowy-szczepu	umie uprac i wy- prasować mundur	wygląda czysto i schludnie
Zna znaki patro- lowe	wykonać szkic i opis przebytej drogi	Brał udział w grze polowej
Zna znaki topo- graficzne	umie czytać mapę	brał udział w wycieczce drużyny
Zna zasady budowy busoli	określić strony swiate kilkoma metodami	spondził prowi- zoryczne busole
Zna znaki dro- gowe i sygnali- zacji ruchu	umie jeździć na rowerze	spondził spis znaków drogowych we trasie dom-szkol.
Zna zasady ruchu pieszcego	umie poruszać się bezpiecznie na ulicy	pomaga przejść przez jezdnie autobusów lub metrozyny

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna zasady kąpieli	umie pływać min. 25 m. stylem dowolnym	zdobył oznakę „już pływać”
Zna czasopisma harcerskie	wykonystać prasę do pracy w zastępie	czyta „Świat Młodych”
Zna podstawowe środki opatrunkowe	umie założyć opatrunek	
Zna podstawowe zasady bezpieczeństwa przeciw pożarowego	umie gasić ubranie na palącym się	Ugotuje herbatę w wotkach polowych w meuzce
Zna 5 wzstów	Zastępuje je w praktyce	
Zna 5 piosenek harcerskich i ludowe		Zna udział w ognisku lub kominku
Umie postugiwac się prostymi narzędziami	Umie postugiwac się prostymi narzędziami	Wykona jakęś rzecz potrzebując dla zastępu
Zna zasady higieny osobistej		Gimnastykuje się

WIEDZA

UMIĘTNOŚĆ

DZIAŁALNOŚĆ

Two nazwisko i
adresy - drużynowo-
wego, szczebowego

Two adresy i telef.
pogotowia ratunkowego
straży pożarnej
komisariatu M.O.

Two adresy
Kom. Hufca
Kom. Chorągwi

Umie wezwac te
i instytucje

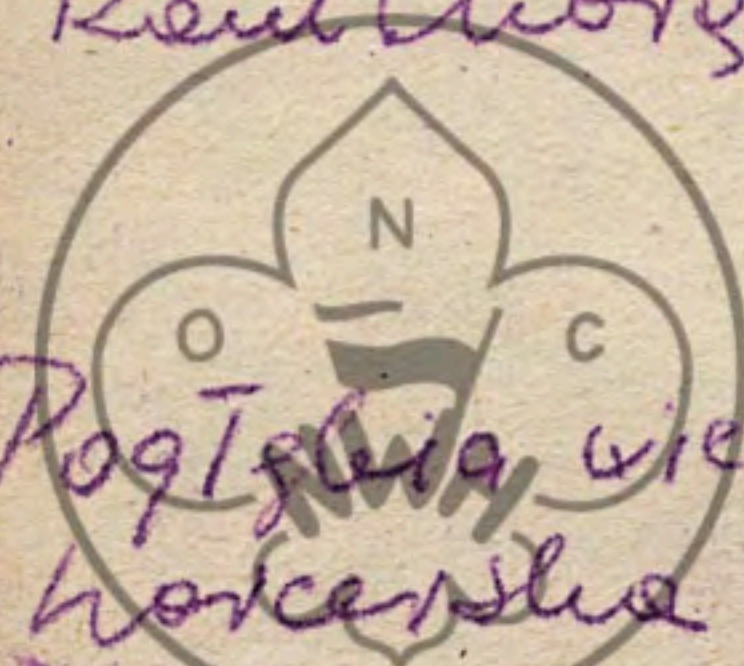
Bral udział w
dwóch zadaniach
zespołowych

Biere czynny udział
w życiu drużyny

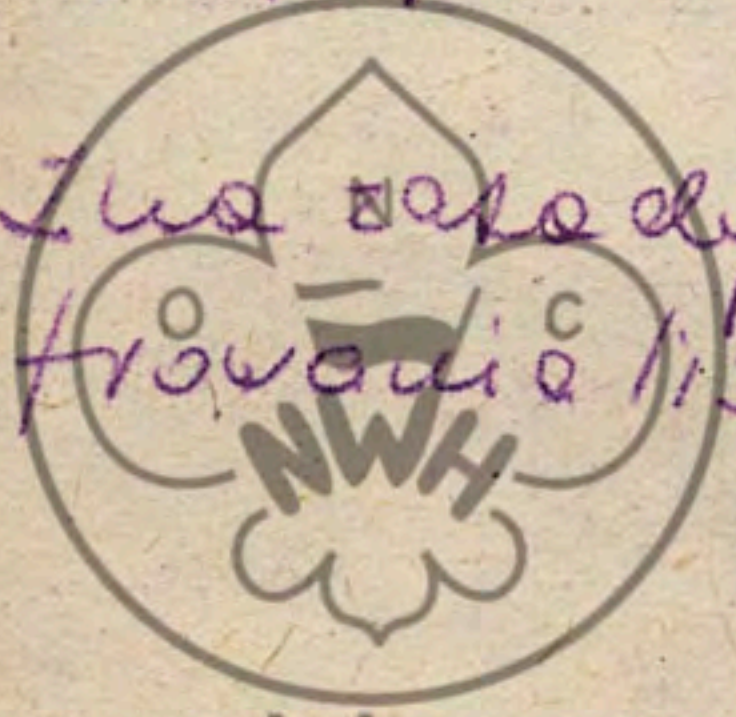

Wymagania na stopnie

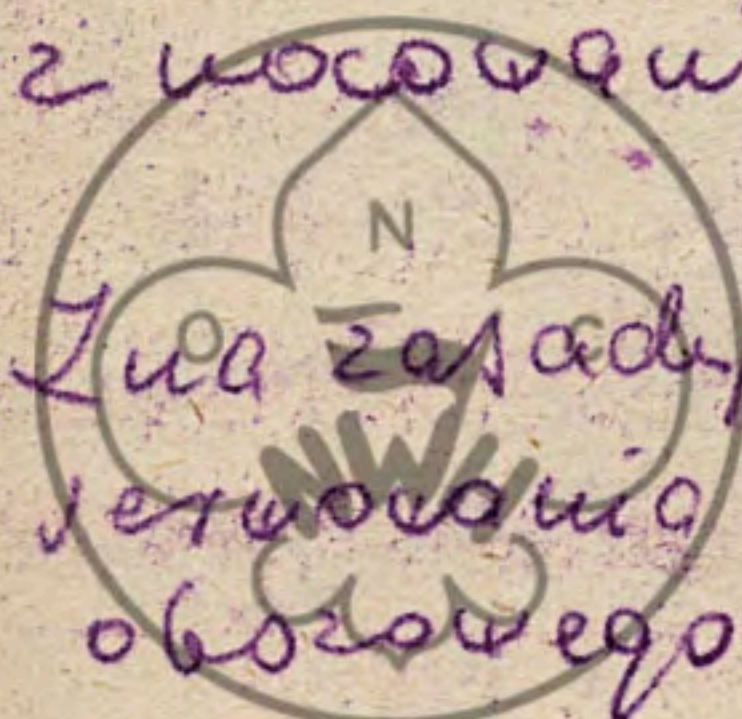
TROPICIEL

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna życiorys Bohatera drużyny wie kto jest Bohaterem szerepu		Przezystał książki lub publikacje o Bohaterze
Zna strukturę organizacyjną szerepu	Umie przedstawić ją graficznie	
Zna historie drużyny		Oprowadzał kartę do kroniki drużyny
Zna adresy Kemi Hufca i Kemi Chorogwi	Umie wskazać na planie ich położenie i wskazać środki komunikacji	Nawytyje wyćnek planu miasta z zaznaczeniem tych instytucji
Wie kto jest Kemi Chorogwi		Zwiedził cdm-życie lokal Kemi, Chorogwi
 <p>Rogizbia wieane Korcerska</p>		Czyta prasę Korcerska

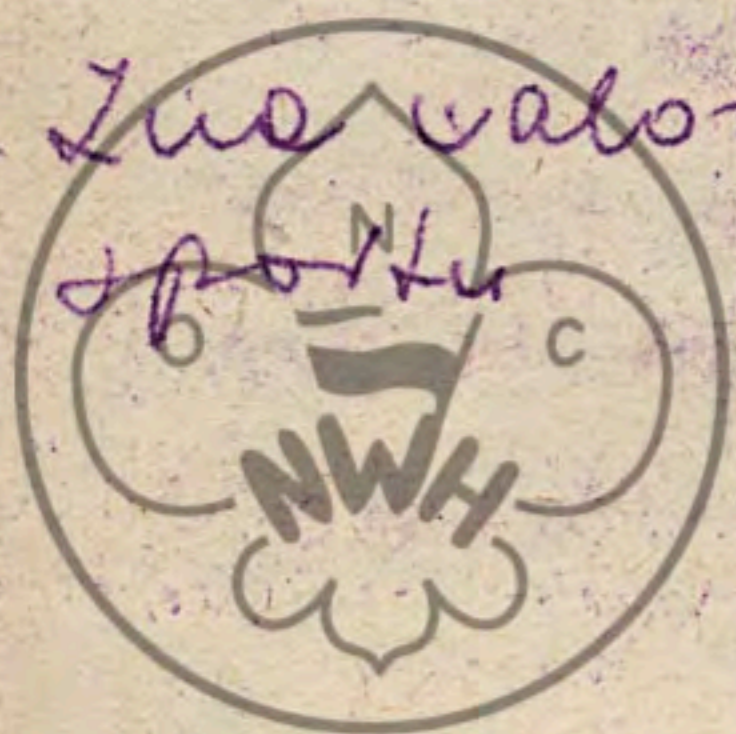
WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
<p>Wie kiedy i gdzie powstało harcerstwo i kto jest jego twórcą</p> <p>Zna stopnie instruktorskie i sznurki funkcyjne</p>	<p>Adresować list zagraniczy i nadać go.</p>	<p>Nawiązać kontakt z organizacją dziecięcą tego miasta</p>
<p>Zna regulamin musztry harcerskiej</p>	<p>Umie wykonywać zwroty, formować kolumny</p>	<p>Przewodzić musztrę zastępcy</p>
<p>Zna trzy grupy zespołowe</p>	<p>Sprownie kierować zespołami</p>	<p>Przewodzić grupy z zuchami lub młodszymi harcerzami</p>
<p>Zna alfabet Morse'a</p>	<p>Umie nadać depesze alfabetem</p>	<p>Wykonać sygnały sygnalizacyjne</p>
<p>Zna sygnały i gwizdki</p>	<p>Umie zastosować te sygnały</p>	
<p>Zna zasady szyfrowania listu</p>	<p>Umie postugować się szyfrem</p>	<p>Oprowadzać sztyr do kolumn sztyrów</p>

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Wie jak postu- giwać się w plaży miaste	Umie wskazać każ- dy punkt na plaży i ścieżki komunikacji	
Zna zabytki swojego miaste	Umie wskazać do nich drogę	Spondri i album zabytkow
Zna marki se- molekuloł es- lewyckich i cigorow	Umie rozróżnić marki samolotów	
Zna umiędz- ywaną wojnową	Potrafi po niemu- nie określić rodzaj broni	
Zna zasady topo- graficzne	Umie zorientować mapę	Spondri i zlic terenowy z wy- cięzki zastępy
Wie jaki ekwipa- nek osobisty zo- brać na wyprawę z nocowaniem	Umie spakow- wać plecak	Ukreślić w wycięzce z no- cowaniem
Zna zasady kon- serwowania sprzętu obozowego	Umie rozbić i zlo- żyć namiot	Ukreślić w obozie

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna skład ap- teczki polowej	umie udzielić pierwszej pomocy zakażeniom krwi pneumosi rannego	kompletować apteczkę zastępcy
Zna podstawowe zioła lecznicze	umie przyrządzić leki ziołowe	wykonać kartę katalogową i cel- nego zioła
Zna zasady p. porozumiewania i bezp. ogólnego	umie obchodzić się z ogniem i zachować w lesie	stosuje bezpie- czne metody patenia ognia
Zna 8 wzrostów	umie je wiązać	
Zna drzewiaste rośliny i zwierzęcy	umie zachować się w polu i lesie	Dozorować stali
Zaplanuje dzień zastępcy obioce z dwóch dni	umie wykonać kuchnię polową	Wspólnie z zas- tępcą ugotuje posiłek
Zna walory sportu	umie wyznaczyć boisko do gier zespo- towych	Prat udział w zawodach sportowych

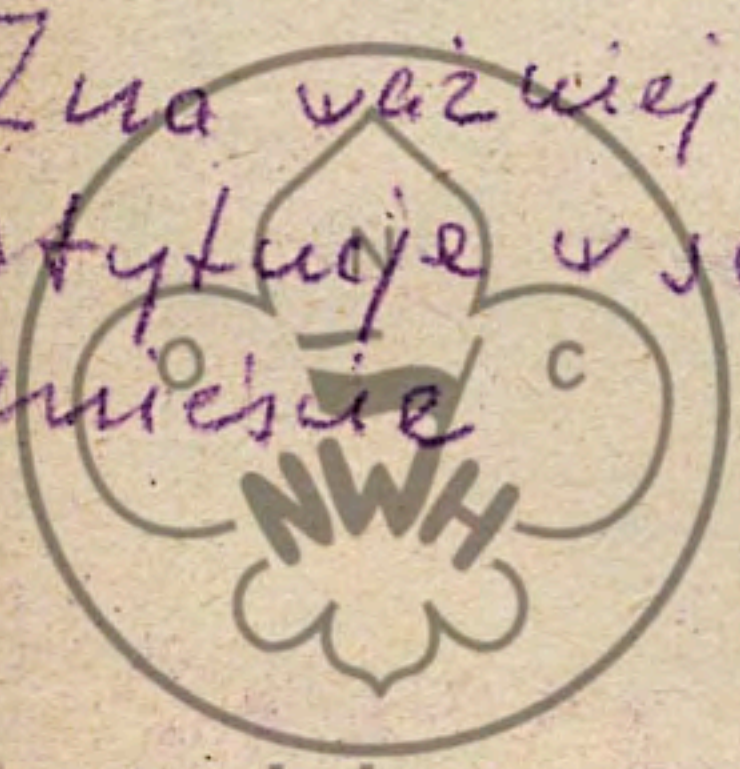
WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna wymiary swego ciała	Umie zmierzyć bez użycia miery	
Zna zasady pomiarów dłu- gości, wysokości	Umie zmierzyć wg tych zasad	
Zna 10 prosek kierunkowych i 5 ludowych	Umie Zaspiewać do- wólne proseki	Przewodzi zespoły prosek
Wie jakie orga- nizacje wto- dzierowe działają w kraju		Bierze czynny udział w życiu drużyny
		Postępuje zgodnie z Prawem Herca.

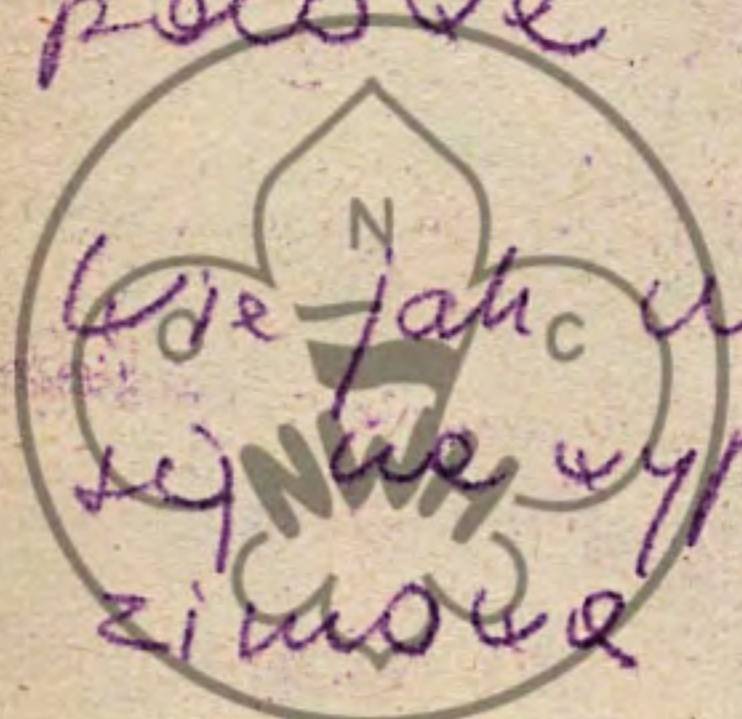
Wymagania na stopnie

ODKRYWCA

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna życiorys Bohatera Hufca	Prybliżyć harcerski postaci Bohatera	Brat udział w obchodach dwo Bohatera
Wie kto jest Bohaterem Chorążym		jak wyżej
Zna działalność harcerstwo w okresie II wojny światowej		Przeczytał na ten temat książkę
Zna organizacje Z.H.P.	Będzie sponoparć schemat organizac.	
	← Wie jakie funkcje są niezbędne w drużynie i szerepie	Bierze czynny udział w życiu drużyny
Zna ważniejsze instytucje w swoim mieście	Wie jakie sprawy można w nich załatwić	Zwiedził z zastępcem jedną z instytucji

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna historie swojego miasta, dzielnic	Przybliżyć historię i dorobek miasta, dzielnic	Współtworzył wystawę osiągnięć miasta, dzielnic
Zna historię swojej szkoły	jak wyżej	jak wyżej
Zna zadania Rady Drużyny, R. Osiedlowej R. Miejskiej		Uczestniczył w posiedzeniu jednej z rad
Wie jakie partie i organizacje działają w kraju		
Zna instytucje kulturalne w swoim mieście	Wie czym się zajmują	Był w nich korzyść z ich usług
Zna 3 gry planszowe	Przeprowadzić grę	Brał udział w organizowaniu
Wie jak utrzymać się w wyprawie zimowej	Umie zabezpieczyć się przed odmrożeniem	Zaproponował zajęcia w wyprawie zimowej

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Wie jakie urządzenia są niezbędne na obozie	umie opisać ich wygląd i przydatność	Budować umyślnie obozowe
	umie wybrać miejsce białkowe	
Zna najbliższe okolice	umie prowadzić wywiady	Gromadzić informacje - księża odkrywcy
Zna 15 pieśni wojsk. i 8 ludow.	umie śpiewać	Występować na imprezie - oguśto kominiek
Zna zasady tworzenia planu pracy zastępu	umie tworzyć elementy gry i 41 edzy	Sporządzić plan pracy zastępu w 1 miesiąc
Zna sposoby sygnalizacji	umie ułożyć depesze	Sporządzić 6 sygnałowy sygnalizację
Czytać mapy	sporządzić nut ukosny teren	Odtwożyć w skali wyciętych mapy w stole operacyjnym

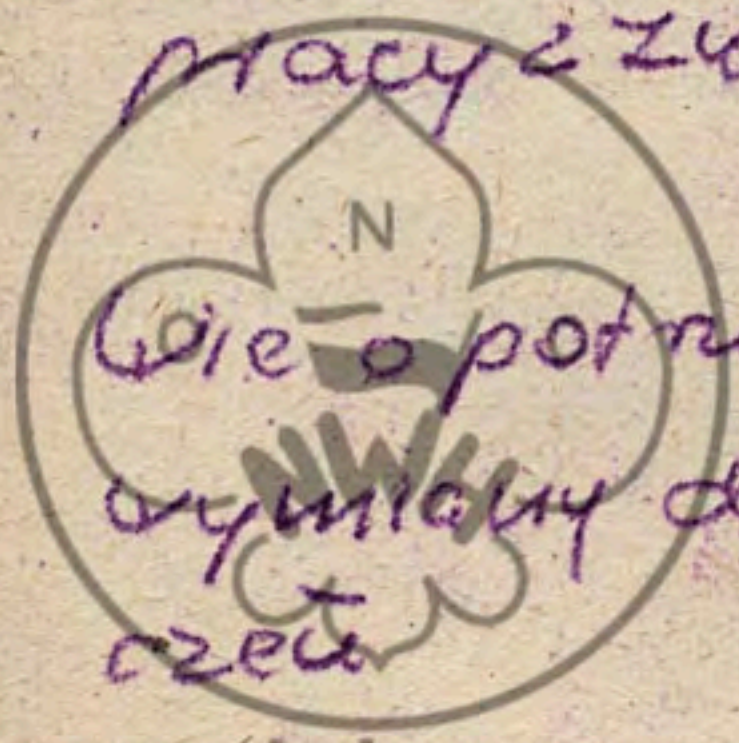
WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Umie konserwować sprzęt obozowy	Wie jak należy magazynować sprzęt obozowy	Pracował w magazynie przy konserwacji sprzętu
Wie na czym polega czynny wypoczynek	Umie ubrać się na raid i wyposażyć w sprzęt	Brał udział w 3 raidach
Wie w jaki sposób ustalić rozkład jazdy pociągów	Umie postawić się rozkładem jazdy pociągów	
Zna stopnie wojskowe		
Zna rejestracje samochodow (10)		
Zna czasopisma harcerskie	Umie z nich korzystać - zerpie materiały do zbiorów zastępy	Pozyskał wiele harcerskich - kompletuje biblioteczkę

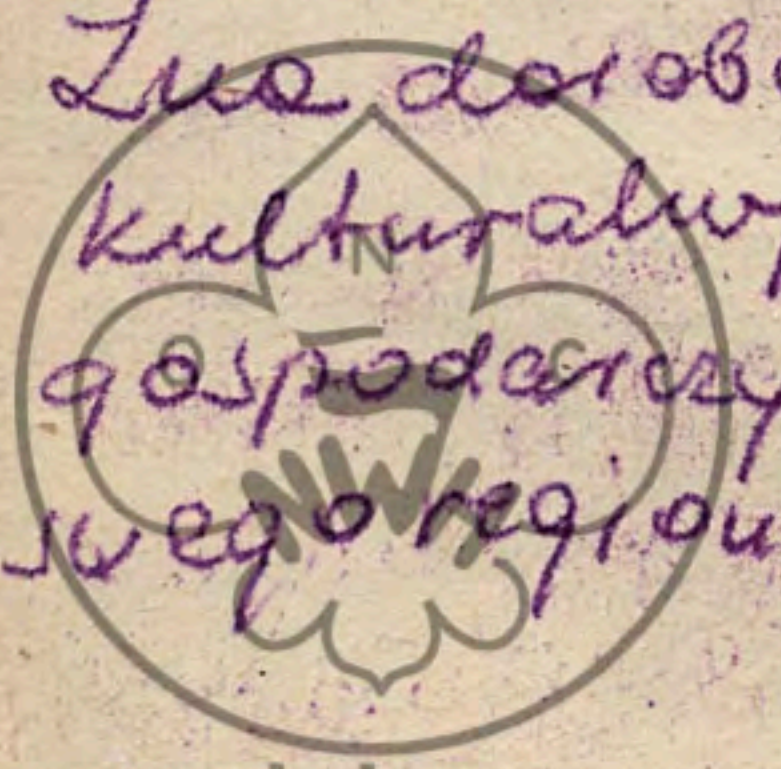
Wymagania na stopnie

PRZODOWNIK

WIEDZA	UMIĘTNOŚĆ	DZIAŁALNOŚĆ
Zna udział harceny w walkach o niepodległość w I wojnie świat.	Umie przekazać te informacje kilkoma sposobami	Przybliżyć historię walk niepodległościowych drużynie.
Wie że działaniem w drużynie tworzy jej historię	Umie udokumentować to działanie	Kieruje zespołem dokumentacyjnym - historycznym, technicznym, turystycznym i t.p.
Wie jak pogłębić wiedzę harcerską	Umie dotrzeć do źródeł wiedzy	Korzysta systematycznie z biblioteki harcerskiej
Wie że czym polega metoda pracy zuchami	Umie kilka piosenek i piosenek zuchowych	brał udział w zbiorce zuchowych
Wie o potrzebie wymiaru doświadczeń	Umie zorganizować sejmik wymiaru doświadczeń	Współorganizuje wieczory sejmikowe - środowiskowe

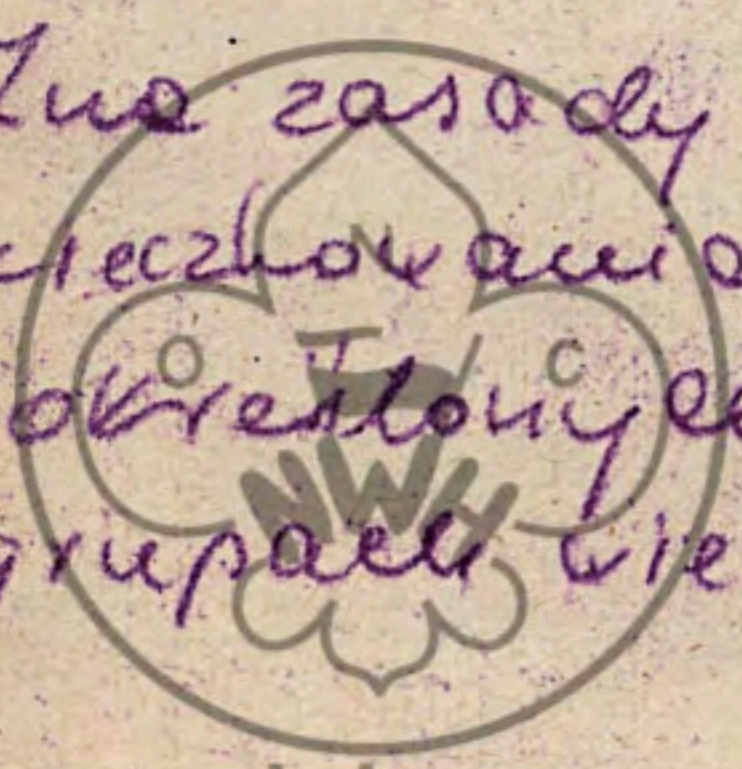
WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Wie jak powsta- je plan pracy drużyny		Opracować plan pracy drużyny i jeden miesiąc
Wie jak zdobywa- się autorytet	Umie kierować zespołem	Współorganizować Dzień Piezowego Lewniako, Dzień Latawco i t.p.
Zna zasady obozowictwa	Potrafi zaprojekto- wać kilka rodzajów umogzeń obozowych	Kierować pracami obozowymi
Zna zasady żywienia	Umie sporządzić preliminów żywienie	Opracować tygo- dniowy jadłospis dla obozu
Zna zasady wy- cieczkowania. Wie jak uniknąć od- mrożeń, otarć	Umie ubrać się na każde porę roku	Kierować zespo- tem wycieczkowym
Zna dorobek kulturalny i gospodarczy swojego regionu	Sięgnąć po infor- macje - zwiady literaturne	Współtworzyć wystawę dorobku

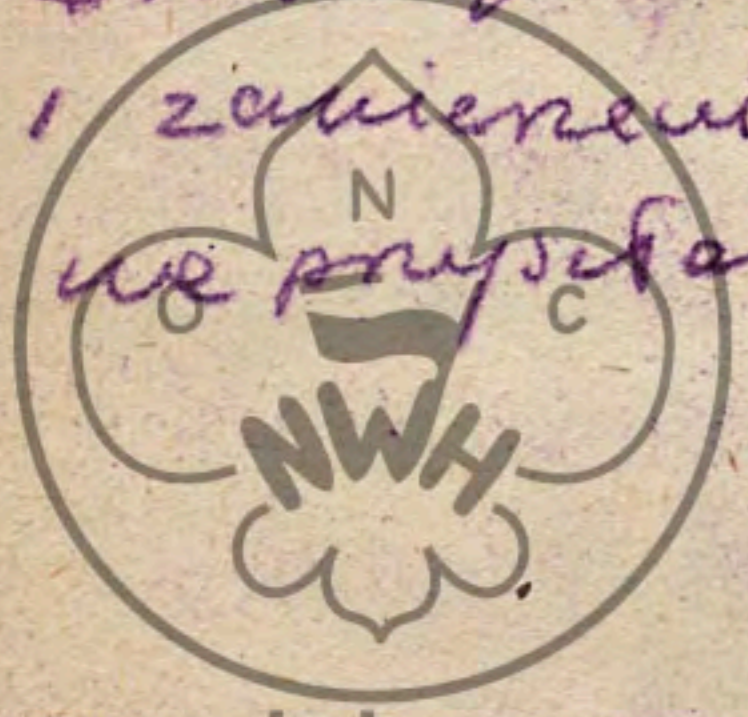
Wymagania na stopnie

WĘDROWNIK

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Wiedza historyczna Z.H.P	Umie przybliżyć wiadomości historyczne zastępowi	Gromadzi literaturę i publikacje związane z hist. ZHP.
Wiedza przygotowywania zwiastów Bohaterów drużyny	Katalogowanie wiadomości o Bohaterach	Jest współautorem „Magazynu Literackiego poświęconemu Bohaterowi”
Wiedza z zakresu turystyki dla zdrowia psychicznego	Umie zaprojektować raid naratywny	Pełni funkcję w takim raidzie
Umie jak organizować raidy w skali swojego województwa		Uczestniczy w nich wraz z zastępowym zdobywającymi st. w parowozie
Wiedza zasady wychowania w określonych grupach wiekowych	Umie bezpiecznie poprowadzić grupę	Opracował trasę graficznie i opisowo - do magazynu turystycznego drużyny

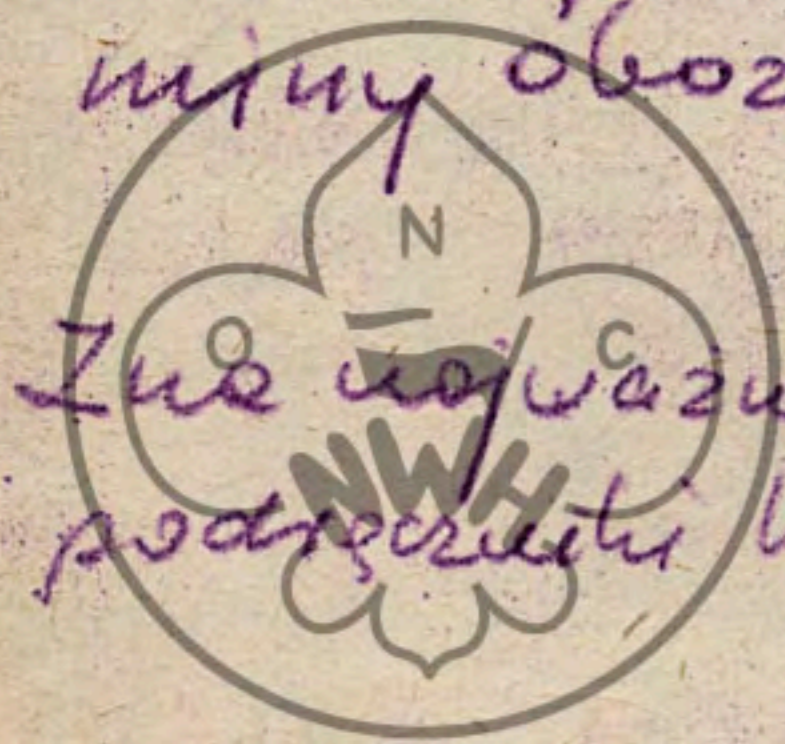
WIEDZA	UMIEJĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Wie jakie ekwi- punkty zabiera się obóz wędrowny	Umie w razie wypadku gro- madzić wiedzę o zwiędramy regionie	Uczestniczył w obozie wē- drownym
Zna pieśni ludowe, zwy- czaje stroje		Prowadzi dzien- nik wędrownika opisuje zwyczaje rysuje stroje, zdobnictwo.
Zna wybitnych sportowców	Prowadzić treningi sportowe	Zdobyt karty fitywecche
Zna najważ- nie wydawnie kulturalne kraju		Chodzi do teatru muzeum,
Wie jakie są wiecei ustody wojskowe		Zdobyt oznakę sprawności obronnej
Zna dorobek własnego regionu i zaimieniem nie przysięgi		

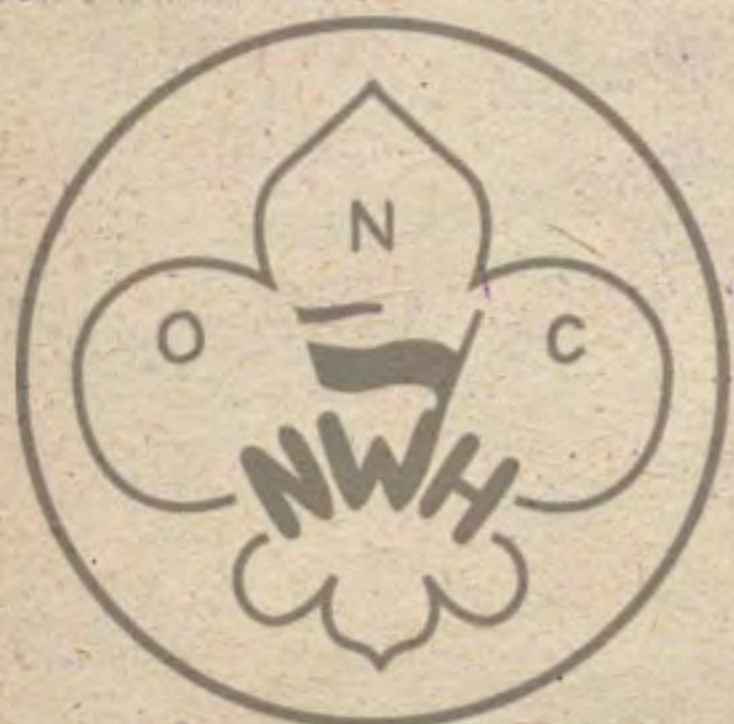
Wymagania na stopnie

HARCERZ ORLI

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna historie organizacji pochodnych oddziałów		Prze czytał z tej dziedzinę słowne publikacje
Wie o naszym polskim harcerskim metodzie wychowawczej	Umie ją stosować w życiu	Przewodzi prace wychowawcze w drużynie
Zna cele wychowawcze ZHP		Zapoznał się ze statutem ZHP
Zna obowiązki harcerskie	Wykonuje wartości obowiązki	Stosuje obowiązki w pracy = drużynie
Zna metody pracy zuchowej	Spiewae, plęseć, majstruoe, kleic i inie	Współpracuje z drużyną zuchową
Zna regulaminy obozowe	Zaprojektować i nadzienie obozowe	Kierował pracą obozową pełniąc funkcje iustrukt
Zna najważniejsze podręczniki harcerskie		Korzysta z biblioteki harcerskiej

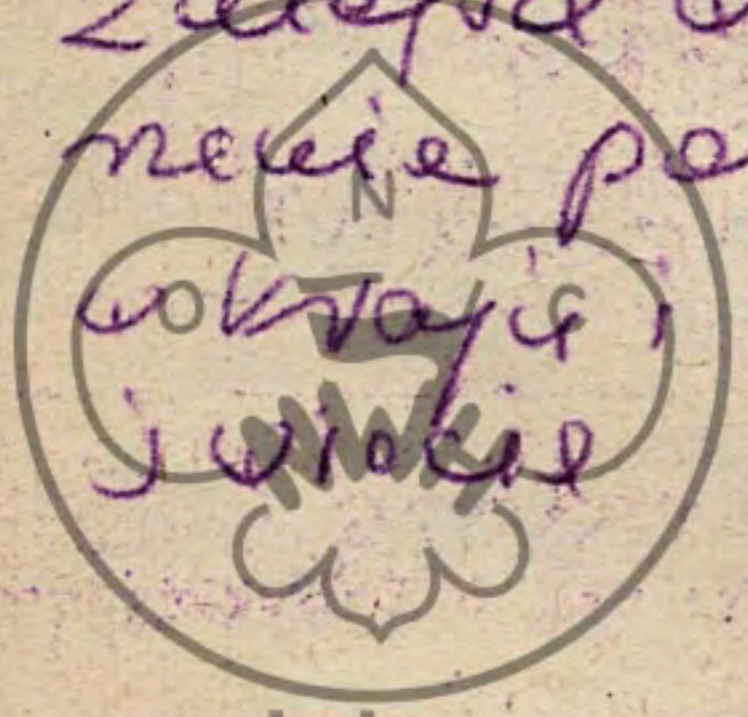
WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna wyekstrowację roli ogólnego kierownika	Włożyć program tematyczny ogólnego	Poprowadzić ogólnego
Zna podstawy psychologii	Przewodzi obserwacje dzieci	Pracuje w Kręgu Instruktorstwa
Zna dorobek kulturowy Polski		Pogłębia wiedzę historyczną
Zna zadania Sejm i Rady Państwa		Śledzi przebieg sesji Sejmowych
Zna ulitody wojenne	Wie jak rozprawić na ulitod w-owski	
Zna elementy składowe zbioru zastępcy i drużyny	Umie sporządzić plan zbioru zastępcy i drużyny	Przewodzi zajęcia z drużyną w dowolnym temacie

Wymagania na stopnie

HARCERZ RZECZYPOSPOLITEJ

WIEDZA	UMIĘTNOŚCI	DZIAŁALNOŚĆ
Zna genezę harcerstwa i prekursorów skautingu		Posiada własną biblioteczkę harcerską
Zna proces kłopot - Wykonuje towaria na me. metody harc. toczy harc.	Wykonuje towaria na me. metody harc. w pracy z młodzieżą	Jest funkcją wychowawczą
Zna zasady reżyserii ognisk	Pohieroci zespo. Tem artystycznym	Opracował scenariusz ogniska
Wie jakie są w Polsce władze wykonawcze i ustawodawcze	Umie pohieroci wai Radę Drużyny lub Szepty	Przewodzi odpawy druż.
Zna najważniejsze wydarzenia polityczne w kraju i na świecie	Umie przechodzić w sposób dostrzegalny wiadomości	Czyta prasę społeczną - polityczną

WIEDZA	UMIĘTNOŚĆ	DZIAŁALNOŚĆ
Opanował specjalistyczny dział wiedzy noc.	Umie przekazać wiedzę w sposób atrakcyjny	Prowadzi tylko takie kursy zastępowy
Lub unykanie techniczne-audio i wizualne	Umie obsługiwać nutnik, projektor	Prowadzi zajęcia z wym. pomocami
Lub zasady biwalowania i obcowanie		Prowadzi biwak noc.
Lub trasy i imprezy turyst. ogólnokrajowe	Umie dostosować imprezy turystyczne do wielu uczestników	
Lub ekonomiczne problemy kraju		Interesuje się życiem gosp.
Lub problemy obrotu -	Wie co to jest obrotowy cykl	Potrafi obliczyć się z maslo gorole

